

Łukasz Skiba, konsultant, Iwona Polok, dyrektor Marketingu i PR Management & Consulting Group

Bierz pieniądze na EKO-INTERES!

W okresie kryzysu warto skupić się na inwestycjach proekologicznych, na które przedsiębiorcy mogą otrzymać finansową pomoc unijną i rządową. Są to m.in. przedsięwzięcia w odnawialne źródła energii (OZE), które zwiększają bezpieczeństwo energetyczne naszego kraju i tym samym stanowią jeden z podstawowych priorytetów w rozwoju polskiej gospodarki.

■ Wsparcie na poziomie krajowym

W obecnym okresie programowania 2007-2013 istnieje wiele możliwości finansowania projektów energetycznych z zakresu OZE. Na inwestycje w energię odnawialną przeznaczone zostały środki w wysokości ponad 2 mld euro. Końcową datą kwalifikowalności kosztów jest 31 grudnia 2015 r.

Wsparcie na poziomie krajowym dostępne jest w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) w działaniu 9.4 *Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych*, gdzie dofinansowane mogą być inwestycje w zakresie budowy jednostek wytwarzania energii elektrycznej wykorzystujących energię wiatru, wody w małych

elektrowniach wodnych do 10 MW, biogazu i biomasy lub ciepła przy użyciu energii geotermalnej lub słonecznej. W działaniu tym przedsiębiorstwa starać się mogą także o wsparcie inwestycji w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych w kogeneracji oraz w układach niespełniających kryterium wysoko sprawnej kogeneracji. Wyklucza się natomiast możliwość dofinansowania technologii współspalania paliw kopalnych i biomasy lub biogazu, a także budowy lub przebudowy obiektów energetycznych spalających odpady komunalne.

Zgodnie z mapą pomocy regionalnej intensywność wsparcia zależy od lokalizacji inwestycji i wielkości przedsiębiorstwa (od 30 do 70% wydatków kwalifikujących się do objęcia wspar-

ciem). Jednocześnie maksymalna kwota wsparcia nie może przekroczyć 40 mln zł. Określono ponadto minimalne wartości dla projektów, które mogą otrzymać dofinansowanie w ramach działania. I tak dla inwestycji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z biomasy lub biogazu oraz w ramach budowy lub rozbudowy małych elektrowni wodnych m.in. wartość to 10 mln zł, a dla pozostałych typów projektów 20 mln zł.

Równie istotnym działem wspierającym OZE jest budowa oraz modernizacja sieci umożliwiających przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Jest to możliwe w ramach działania 9.6 *Sieci ułatwiające odbiór energii ze źródeł odnawialnych*. Tutaj dofinansowaniu podlegają tylko projekty o wartości przekraczającej 20 mln zł, w pełni dedykowane przyłączeniu nowych jednostek wytwórczych energii z OZE.

Z kolei działania 9.5 *Wytwarzanie biopaliw ze źródeł odnawialnych* i 10.3 *Rozwój przemysłu dla odnawialnych źródeł energii* umożliwiają ubieganie się o dofinansowanie jedynie przedsiębiorcom planującym inwestycje o wartości przekraczającej 20 mln zł. W przypadku działania 9.5 wspierane będą tylko

projekty budowy zakładów lub instalacji do produkcji biokomponentów i biopaliw stanowiących samoistne paliwa. W ramach działania 10.3 możliwa będzie budowa nowoczesnych linii technologicznych wytwarzających urządzenia wykorzystywane do produkcji energii elektrycznej i ciepłej ze źródeł odnawialnych oraz biokomponentów i biopaliw.

■ Właściwe przygotowanie

W ramach oceny merytorycznej I stopnia działania 9.4 wprowadzono kryterium stanu gotowości projektu do realizacji. Daje to możliwość zdobycia dodatkowych 16 pkt. wynikających z dostarczenia dokumentów potwierdzających dostępność środków na sfinansowanie przedsięwzięcia oraz prawomocnego pozwolenia na budowę, prawomocnej decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych i dokumentacji technicznej. W związku ze sposobem refundacji wydatków w ramach pomocy publicznej należy zwrócić uwagę na dodatkowe kryterium formalne, jakim jest kwalifikowalność wydatków i ocena wykonalności pod kątem pomocy publicznej. Najważniejsza zasada w odniesieniu do katalogu kosztów kwalifikowanych brzmi: „wydatki muszą być poniesione i udokumentowane zgodnie z obowiązującym prawem polskim oraz prawem wspólnotowym, a przede wszystkim należy zwrócić szczególną uwagę na zgodność poniesionych wydatków z przepisami obowiązującymi w obszarach zamówień publicznych, ochrony środowiska, ochrony przyrody, pomocy publicznej oraz rachunkowości”.

W ocenie wykonalności pod kątem pomocy publicznej najważniejszy jest moment rozpoczęcia inwestycji, ustalenie dopuszczalnej wartości pomocy, jak również określenie wielkości pomocy i przewidywana inna pomoc publiczna wspierająca inwestycje. Istotne jest także umieszczenie analizy opcji technicznych, która prowadzi do osiągnięcia celu inwestycji. Należy także rozważyć alternatywne warianty projektu. Zmia-

Tab. 1. Wnioski złożone w pierwszej rundzie naboru w ramach działania 9.4 Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych PO Innowacyjna Gospodarka

Lp.	Rodzaje projektów	Liczba złożonych wniosków
Energia:		
1	wiatru	86
2	biogazu	19
3	wodna	6
4	biomasy	5
5	geotermalna	2
6	słoneczna	2

Całkowita kwota, o którą ubiegają się potencjalni beneficjenci, kształtuje się na poziomie ok. 3,148 mld zł. Do podziału jest 750 mln zł.

ny te nie mogą jednak mieć wpływu na osiągnięcie lub zmianę celów wynikających z wniosku. Instytucja wdrażająca (IW), którą dla działań 9.4-9.6 i 10.3 POIiŚ jest Instytut Paliw i Energii Odnawialnej (IPIEO), weryfikuje bardzo dokładnie wszystkie przedstawione dane, właściwie w każdym z trzech etapów ocen, przez które przechodzi wniosek. Dlatego też najważniejsze są mocne podstawy wszystkich wyliczeń, gdyż wnioskodawca może być wezwany do udowodnienia ich pod groźbą odrzucenia wniosku. Projekt może również nie zostać zakwalifikowany do wsparcia w przypadku, kiedy całkowicie zmienią się założenia oraz wydatki kwalifikowane inwestycji, gdyż mogą one nie spełniać wymogów formalnych. Bardzo istotne jest prawidłowe i wyczerpujące przygotowanie odpowiedzi na oceniane kryterium przygotowania organizacyjno-instytucjonalnego, zawartego w ocenie merytorycznej. Beneficjenci składają oświadczenie o stosowaniu ustawy o Prawie zamówień publicznych do zawierania umów związanych z realizacją projektu bądź o wyłączeniu spod jej zapisów.

W ramach pierwszego konkursu, zakończonego 14 kwietnia br., do IW wpłynęło 120 wniosków o dofinansowanie. Z tej liczby aż 86 dotyczy budowy farm wiatrowych. Drugie miejsce zajęły inwestycje związane z produkcją biogazu – 19 wniosków (tab. 1).

■ Wsparcie na poziomie regionu

Projekty o wartości niższej niż 20 mln zł oraz w przypadku wytwarzania energii elektrycznej z biomasy lub biogazu, a także w zakresie budowy lub rozbudowy małych elektrowni wodnych dla przedsięwzięć o kwocie mniejszej niż 10 mln zł mogą otrzymać wsparcie na nową inwestycję w zakresie OZE z 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO). Są one wdrażane na poziomie poszczególnych województw. Wszystkie regiony stosują konkursową procedurę wyłaniania dofinansowanych operacji dla przedsiębiorstw. Wniosek aplikacyjny można złożyć jedynie w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków, który ukazuje się na stronie internetowej instytucji wdrażającej.

O wyborze konkretnego RPO decyduje lokalizacja inwestycji. Ponadto czasem konieczna jest siedziba wnioskodawcy na terenie danego województwa. Przykładowo, jeśli firma będzie chciała wybudować elektrownie wodną w Lesku (woj. podkarpackie) o wartości 6 mln zł, to wówczas należy skorzystać z RPO woj. Podkarpackiego, jako źródła finansowania inwestycji ze środków publicznych. Jeżeli koszt tego projektu przekroczyłby wartość 12 mln zł, to wtedy jedyną możliwością finansowania ze środków unijnych byłby POIiŚ, działanie 9.4.

Każdy RPO wyznacza własne, szczegółowe zasady udzielania wsparcia (tab. 2). Nie wszystkie województwa wyszczególniły specjalne działania na dofinansowanie inwestycji z zakresu OZE dla przedsiębiorstw. W niektórych istnieje możliwość wsparcia takich projektów z działań dotyczących ochrony środowiska. Pozostałe nakazują natomiast startować firmom do konkursów wraz z innymi rodzajami inwestycji, w tym z przedsięwzięciami o charakterze innowacyjnym (konkursy te cieszą się ogromnym zainteresowaniem). Kryteria wyboru projektów w tych działaniach promują firmy wprowadzające na rynek innowacyjny produkt, co automatycznie zmniejsza szanse otrzymania dofinansowania na inwestycje z zakresu OZE. Niektóre regiony wprowadziły również ograniczenia kwotowe wielkości wsparcia.

■ Podsumowanie

Przy ubieganiu się o środki unijne z zakresu OZE istotne jest właściwe przygotowanie inwestycji do fazy realizacji. Złożenie wniosku aplikacyjnego to jeden z ostatnich elementów prac przedrealizacyjnych. Pierwszy krok powinna stanowić analiza efektywności inwestycji z punktu widzenia wybranego źródła energii dla danej lokalizacji. Niezbędne jest także przeanalizowanie wykonalności dla różnych wariantów umiejscowienia przedsięwzięcia. Wniosek o dofinansowanie wraz z niezbędnymi załącznikami (w tym również ze studium wykonalności) winien wskazywać wykonalność projektu nie tylko pod względem technicznym, środowiskowym, ale również formalno-prawnym oraz finansowym. Wnioskodawca powinien wcześniej zdobyć wymagane pozwolenia na realizację inwestycji oraz

wskazać źródło finansowania przedsięwzięcia w postaci np. zabezpieczonych środków własnych czy kredytu, co pozwoli na realizację zadania do momentu wypłaty dotacji. Co istotne, rozpoczęcie rzeczowe inwestycji w przypadku mikro, małych i średnich przedsiębiorstw może nastąpić po złożeniu wniosku o dofinansowanie. Wcześniejsze podjęcie prac budowlanych lub złożenie pierwszego prawnie wiążącego zamówienia na urządzenia z wyłączeniem działań związanych z przygotowaniem dokumentacji dotyczącej danej inwestycji automatycznie dyskwalifikuje projekt do wsparcia.

Możliwości pozyskania dofinansowania dla projektów związanych z OZE w Polsce nie były dotychczas zbyt szerokie. Dlatego też inwestorzy powinni wykorzystać szanse, jakie dają obecnie uruchamiane programy ze środków UE i z krajowych źródeł finansowania.

Tab. 2. Możliwości finansowania inwestycji z funduszy unijnych z zakresu OZE w regionach

Województwo	Nazwa działania, poddziałania	1. Wielkość wsparcia w wydatkach kwalifikowanych na poziomie projektu (%) 2. Min. i/lub maks. kwota wsparcia	Beneficjent	Najbliższe konkursy
Dolnośląskie	5.1 Odnawialne źródła energii (jedynie odnawialne źródła energii oparte o wodę, w tym także geotermalną oraz biomasę)	1. Zgodnie z zmpr.* 40-60% k.k.* 2. od 300 tys. do 10 mln PLN	Podmioty gospodarcze prowadzące działalność w ramach sekcji D działu 35, grupy 35.1 (wyłącznie klasa 35.11) i 35.3 PKD	II kwartał 2010 r.
Kujawsko-pomorskie	5.2 Wsparcie inwestycji przedsiębiorstw 5.2.1. Wsparcie inwestycji mikroprzedsiębiorstw 5.2.2. Wsparcie inwestycji przedsiębiorstw	1. Projekty objęte pomocą publiczną 50% 2. Maks. dla przedsiębiorstw: a) mikro (5.2.1), których nie dotyczy i dotyczy pp.* do 70% k.k. b) (5.2.2) objętych i nieobjętych p.p. • mikro do 70% k.k. • małych do 60% k.k. • średnich i dużych do 50% k.k. 2. Dla poddziałań 5.2.1 i 5.2.2 na terenach objętych PROW (oś priorytetowa 3, działanie 3.4 Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw) więcej niż 300 tys. zł	Przedsiębiorstwa mające siedzibę i prowadzące działalność na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, działające min. 12 miesięcy	III kw. (dla 5.2.2), IV kw. (dla 5.2.1)
Lubelskie	1.4 Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii (schemat B)	1. Zgodnie z zmpr. dla przedsiębiorstw: • mikro i małych 70% k.k., (w RPO jest napisane tu 65%) • średnich 60% k.k. (w RPO napisane jest 55% - wydaje mi się że jest to błąd zapisu w RPO, bo z mapy wynika 70 dla mikro i małych i 60% dla dużych) 2. Min. 85 tys. zł, maks. 4 mln zł	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	11.2009 r.
Lubuskie	3.2 Poprawa jakości powietrza, efektywności energetycznej oraz rozwój i wykorzystanie OZE	1. Projekty objęte pomocą publiczną 50% 2. Zgodnie z zmpr. od 50-70% k.k. 3. Nd.	Przedsiębiorstwa (MŚP i duże)	Bd.
Łódzkie	2.9 Odnawialne źródła energii	1. Zgodnie z zmpr. od 50-70% k.k. 2. Nd.	Przedsiębiorstwa (MŚP i duże)	Bd.

Małopolskie	7.2 Poprawa jakości powietrza i zwiększenie wykorzystania OZE	1. Zgodnie z zmpr. od 50-70% k.k. 2. Min. 20 tys. zł, maks. 5 mln zł	Przedsiębiorstwa (MŚP i duże)	Bd.
Mazowieckie	4.3 Ochrona powietrza, energetyka	1. Zgodnie z zmpr. od 30-60% k.k. 2. Nd.	Przedsiębiorstwa (MŚP i duże)	8.09-8.10.2009 r.
Opolskie	1.3 Innowacje, badania, rozwój technologiczny 1.3.2 Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach	1. Zgodnie z zmpr. dla przedsiębiorstw: • mikro, małych 70% k.k. • średnich 60% k.k. 2. Dla przedsiębiorstw: • mikro od 800 tys. zł do 5 mln zł • dla pozostałych od 200 tys. do 5 mln zł	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	17.11-30.11.2010 r. (dla 1.3.2-2)
Podkarpackie	1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości (schemat B Bezpośrednie dotacje inwestycyjne)	1. Zgodnie z zmpr. dla przedsiębiorstw: • mikro, małych 70% k.k. • średnich 60% k.k. 2. Maks. dla przedsiębiorstw: • mikro i małych - 800 tys. zł, • średnie - 1,2 mln zł • dla projektów bardziej innowacyjnych do 5,6 mln zł	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	05. 2010 r.
Podlaskie	1.4. Wsparcie inwestycyjne przedsiębiorstw 1.4.1 Mikroprzedsiębiorstwa 1.4.2 Małe i średnie przedsiębiorstwa	1. Zgodnie z zmpr. dla przedsiębiorstw k.k. • mikro, małych 70%, k.k. • średnich 60%. k.k. • MŚP w przypadku de minimis 50% k.k. 2. Maks.: • mikro 500 tys. zł, • małych i średnich 4 mln zł	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	Dla Mikroprzedsiębiorstw (1.4.1) 11-12. 2009 r.
Pomorskie	1.1 Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa 1.1.1 Mikroprzedsiębiorstwa 1.1.2 Małe i średnie przedsiębiorstwa	1. Zgodnie z zmpr. dla przedsiębiorstw: • mikro, małych do 60% k.k. • średnich do 50% k.k. 2. Maks., co do zasady, dla przedsiębiorstw: • mikro 200 tys. zł • małych i średnich 800 tys. zł	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	Dla mikroprzedsiębiorstw (1.1.1) 03.09-05.10.09
Śląskie	1.2 Mikroprzedsiębiorstwa i MŚP 1.2.1 Mikroprzedsiębiorstwa 1.2.2 Małe i średnie przedsiębiorstwa 1.2.4 Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	1. Zgodnie z zmpr. dla przedsiębiorstw: • małych 60% k.k. • średnich 50% k.k. 2. Maks. dla przedsiębiorstw: • mikro 200 tys. zł • małych i średnich 750 tys. zł	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	Bd.
Świętokrzyskie	1.1 Bezpośrednie wsparcie sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw	1. Maks. 50% k.k., 70% dla mikro 2. Maks dla przedsiębiorstw: • mikro - 1,5 mln zł, • małych - 2,4 mln zł, • średnich - 3,99 mln zł.	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	Bd.
Warmińsko-mazurskie	6.2.1 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (budowa urządzeń i instalacji w dziedzinie energii słonecznej i biomasy oraz energetyki geotermalnej)	1. Zgodnie z zmpr. od 50-70% 2. Dla beneficjentów objętych PROW i realizujących projekty na obszarach objętych PROW min. to 4 mln zł	Przedsiębiorstwa (MŚP i duże)	IV kwartał 2009 r. (21*09.2009)
Wielkopolskie	3.7 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych zasobów energii	1 Zgodnie z zmpr. od 40-60% k.k. 2. Nd.	Przedsiębiorstwa (MŚP i duże)	Bd.
Zachodniopolskie	4.1 Energia odnawialna i zarządzanie energią	1. Projekty objęte pomocą publiczną w 40% 2. 40% k.k w przypadku pomocy publicznej, 50% k.k. jeżeli nie dotyczy pomocy publicznej, 60%k.k. w przypadku projektów zlokalizowanych wyłącznie na terenie gmin o niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej zgodnie z załącznikiem 6 do RPO WZ (nie dotyczy projektów objętych p.p., dla których wysokość dofinansowania określona jest w odrębnych przepisach) 40% k.k. w przypadku przedsięwzięć objętych p.p. 3. Nd.	Duże przedsiębiorstwa JST	Bd.

* kk. – koszty kwalifikowane projektu, * zmpr. – Zgodnie z mapą pomocy regionalnej*, * pp – pomoc publiczna, * Nd. – nie dotyczy, * B.d. – brak danych
Mapa pomocy regionalnej na lata 2007-2013:

- 30% dla woj. mazowieckiego (od 1.01.2011 do 31.12.2013)
- 40% dla woj. śląskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, zachodniopomorskiego i pomorskiego,
- 50% dla pozostałych województw.

Premie dla MŚP, które dolicza się do poziomu pomocy regionalnej

- małe i średnie przedsiębiorstwa + 20% kosztów kwalifikowanych
- średnie przedsiębiorstwa + 10% kosztów kwalifikowanych